

L'ESQUEJELLA

DE LA TORRATXA

BARCELONA, 28 D'OCTUBRE DE 1910

NÚM. 1661

ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims

Atrassats: 20

LES VICTIMES DEL INGLÈS

Serenata fúnebre.

Morts tan morts com els morts del cementiri

En aquet gresol immens que serveix pera l'eterna renovació de l'humanitat no som sols tu y jo, bon llegidor, els predestinats a ferhi cap.

En les seves fondaries sens fi s'hi precipiten igualment tots els dies usos y costums dels que'ns havíem enamorat, y que'ns creíem que, quan no per altra cosa, servien admirablement pera imprimir caracter a tal qual aspecte de la vida. Quan menos ens en adonem veiem enderroclos, pera apaixer en son lloc quelcom més en consonancia ab els temps calamitosos que vivim.

Institucions tingudes per sagrades, edificis reputats com venerats, festes acreditades de típiques, tradicions que hauríem dit incommovibles... Tot, en aquesta època de progrés y transformació, fa cap a la caldera! Qui ens assegura—per exemple—que de la lona que cobria el departament de la galera o diligencia que'ls avis coneixien per *la vaca*, no n'hagin sortit les ales que han d'empenyer l'aereoplà que potser demà creuarà l'Atlantic?

Un amic que, contra la seva costum, va allargar aquet dia la passejada fins al monument a Colón, se dolia de la desolació que impera avui a la Rambla de Santa Mònica, per tants anys considerada poc menos que com el centre de la nostra població. L'amic se feia creus de l'aspecte de tristesa que aquella part de la ciutat ofereix. La millor prova de la seva decadencia, està—me deia—en que les portes de dos establiments tan populars com ho eren els classics *Gambrinus*, ostentin avui el fatidic paper blanc, sinonim del esfereidor *se alquila*.

Realment l'observació no pot estar més en són punt. Abduques cervecereries, aixís la de la Rambla com la del portal de Santa Madrona, havien tingut la seva època d'esplendor... sols que d'això fa ja alguns dies. Era abans de que al

Circo Barcelonés hi entrés la màquina cinematogràfica, a que'l soperb y historic teatre's veu obligat a recórrer per no enjegar el darrer badall. Quan en Soler y Rovirosa y en Manel Moliné's disfressaven. En temps en que'l fundador de L'ESQUELLA era perseguit per conspirador. En els dies en que en Valentí Almirall ocupava, en la llibreria de l'amic López, el tamboret en que molts cops sèu el qui ara parla... En les hores, ja llunyanes, en que les patilles d'en Vilumara tenien el color de la mora...

Lo qual vol dir que, com tot lo del món, també per les vies de la ciutat arriba'l seu terme, y que en merits de les lleis de l'*adelanto*, ha volgut aquesta *mudar de pis*. Cansada de veure lo mateix, s'escampa avui pel nostre aixamplis. Són molts els trossos de la ciutat que'l temps ha mort, y que es impossible voler resucitar, tota vegada que no's pot anar contra la corrent, per raó que's tingui.

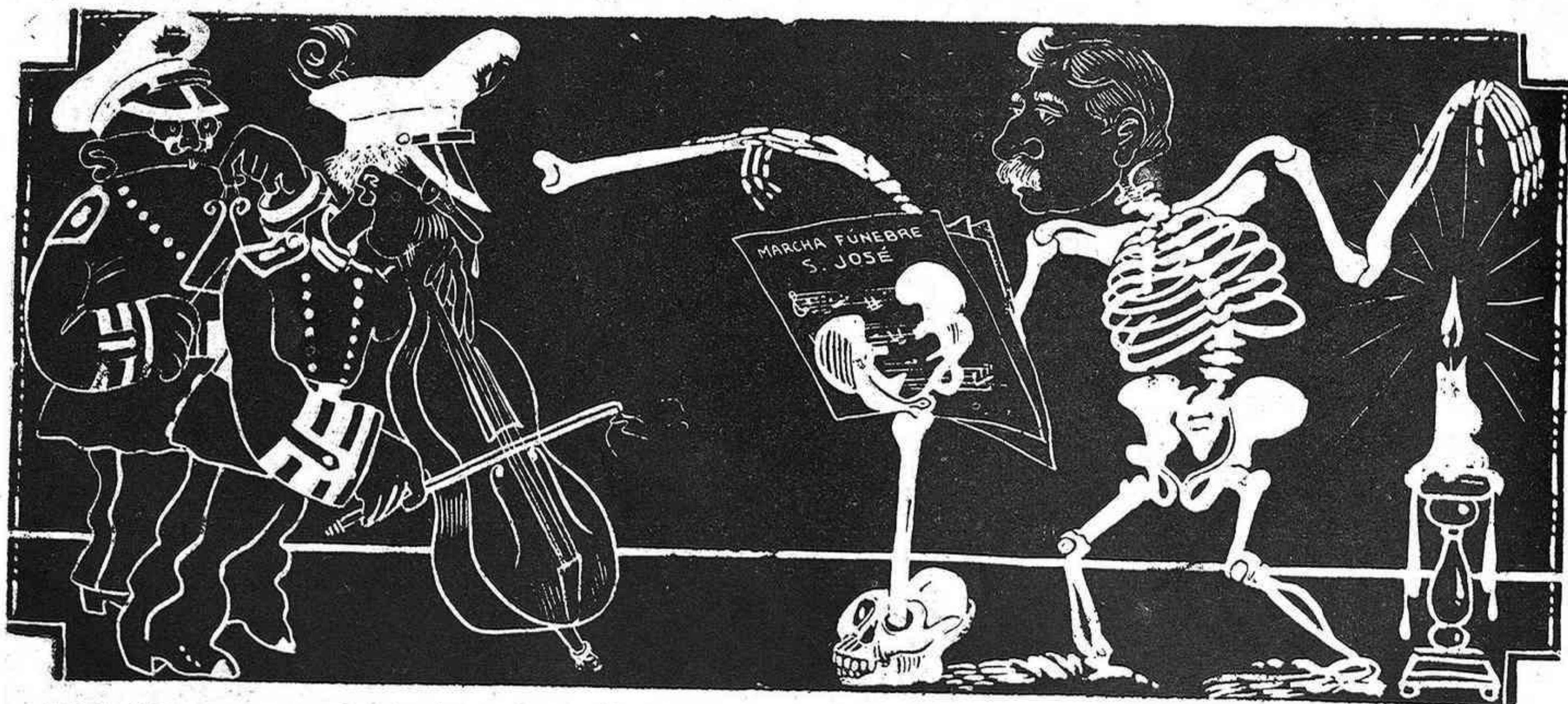
El temps, com en Lerroux tractantse de fer diners, no s'entén de sentimentalismes. Al pa, pa, y lo demás són histories cursis.

La part de ciutat que l'amic me citava, com altres que no anomeno perquè tinc privat extendre'm massa, es un mort que'ns surt al pas, ni més ni menos que gran nombre d'apreciables ciutadans que a diari trobem pel carrer, als quals saludem y donem la mà, cambianthi després impressions. Tampoc m'entretinc en anomenarlos tots per por d'ocupar espai y pera no ferir suceptibilitats.

Però, no hi posin dubte. Morts són, y ben morts, encara que ells no s'ho pensin.

Cloure'ls ulls el dia que l'hora els arribi, ho tindran per un fet naturalissim y gens transcendental. L'*esquela* vindrà a esser, tot lo més, una notificació oficial de lo que ja sabem. Exactament lo mateix que la confirmació dels desastres nacionals que'ls governs proclamen quan els tenim ja gaire be oblidats. Van, en l'ordre politic, desde en Cambó a l'Alegret. D'en Figa a l'Oliva Brigdman, en el periodistic. D'en Vilaregut a l'Aladern, en el teatral. D'en Borràs de Palau an en San José, en el de la música. D'en Serraclara an en Sans Cabré, en el regidorenc. D'en Tamburini an en Cusí, en el pictoric. D'en Joaquim Folch y Torres an en Viura, en el poetic. Del Fayans als productes de Breda, en el de la terra cuita, y aixís successivament.

Els morts són tants y de tantes menes, que citarlos tots fora el quènto de mai acabar.

AUTO-MARXA

—Però, què diable vol que ensajem, si vostè encara no es director?
—Precisament... Una Marxa fúnebre que'm dedico a mi mateix.

Y no parlem de l'eixam de periodiquets y revistetes que a diari veiem neixer y morir, que duren, ¡ai!

«l'espai d'un matí»,

perquè posats an aquesta feina tindriem d'anomenar *La Forja*, y aquet, cavallers, es un mort que ja fa pudor.

JUST

Un ram aprofitat

I

¿La commemoració dels difunts?...

¡Ah, no!... La *Sirena*, l'«estrella» predilecta del *Paradis-Concert*, serà tot lo lleugera y superficial que's vulgui, però es una dòna de cor. L'Enric, l'home que tant va estimar-la y que, arruïnat y mort per ella, reposa en aquell poètic reconet del Cementiri aont tan sovint anava a plorar-lo... els primers dies, no's quedarà avui sense'l piadós record de l'hermosa diva.

Són quarts de cinc... Potser hi ha pensat una mica massa tard, però encara hi serà a temps. S'arregla en quatre esgarapades, y a la Rambla com una exhalació.

La seva florista, poc acostumada a vèurela an aquella hora, la reb ab una mirada de sorpresa.

—Y ara!... ¿Què hi ha?

—Cuiti!... Me n'havia distret. Un record per un mort estimat...

—¿Corona?

—No; un ram de flors. Al seu gust... «Una cosa ben *chic*... que's vegi que surt de l'ànima.

—¿Sense cinta, ni dedicatòria, ni res?

—¿Per què?... Tot lo que al mort adorat tinc que dirli, ja l'hi diran les pobres flors quan se quedin ab ell a soles.—

Discreta y habil, la florista agrupa deliciosament unes quantes flors de les més hermoses y fresques que encara li queden.

Lligades en elegant manat, les presenta a la diva.

—¿Li sembla?...

—¡Molt be!...

Y agafantles ab mà nerviosa y enfonzanhi la cara, banyada de llàgrimes, les cobreix de petons.

Però'l temps es curt y cal aprofitarlo.

—Ara m'ha de fer un favor—diu la *Sirena*.—Com que jo no puc anar al Cementiri, perquè an aquesta hora treballo, es precis que vostè se'm cuidi de ferhi portar el ram per una persona de confiança...

—Això rai...

—¿Veuh?... En aquet paper hi ha les senyes: Cementiri nou, via de la Pau, número...

—Quedarà perfectament servida.

II

Cinc minuts després la florista parla ab el Gravat, un minyó de setze o divuit anys, al qual no se li coneix altra ocupació que passejarse contínuament per aquell tros de Rambla.

—¿Ho tens entès?—li diu com a darrera advertència:—Vas al Cementiri, allà ont explica aquet paper y, ben col·locades al peu del ninxo, hi deixes aquestes flors. Té, puja al tramvia y no t'entretinguis, que es tard...

—No tingui por.

—Y, sobre tot, no t'equivoquis.

—¿Jo?... ¡Fugi!...

Y ab el pas accelerat que les circumstancies exigeixen, el Gravat emprèn la marxa Rambla avall.

III

La sala del *Paradis-Concert* bull com cada tarda an aquella hora. Es l' hora del gran número, el plat fort del programa, el moment en que la bella *Sirena* surt a lluir els seus contorns gentilissims y la seva escassa veu...

¡Ab quin salero canta y's belluga, aquell dia!... Al vèurela tan enjogassada y alegre, ningú creuria que fa pocs moments ha plorat y ha deixat sortir pels llavis la seva ànima.

—¡Bravo, bravo!—crida'l public, entusiasmat.

Y la *Sirena*, excitada pels aplausos y satisfeta d'ella mateixa, desgrana generosa tot el rosari dels seus *couplets* y exhibeix tot el repertori de les seves postures.

LA CORONA

—Que no li'n agrada cap, d'aquestes, senyor Boladeres?
—No. Jo'n voldria una que digués: «A mi partido».

—¡Bien, bien!... ¡Més!... Un altre, un altre!...

De sobte, un hermós ram de flors que ha sortit volant de no se sab aont, cau com un homenatge alat als peus de la diva.

Y mentres ella el cull y, roja de plaer, el besa, enviant al public els petons que encara li sobren, el Gravat, que més s'ha estimat entrar al *Paradis-Concert* que anar al Cementiri, se la menja ab els ulls desde un recó de la sala.

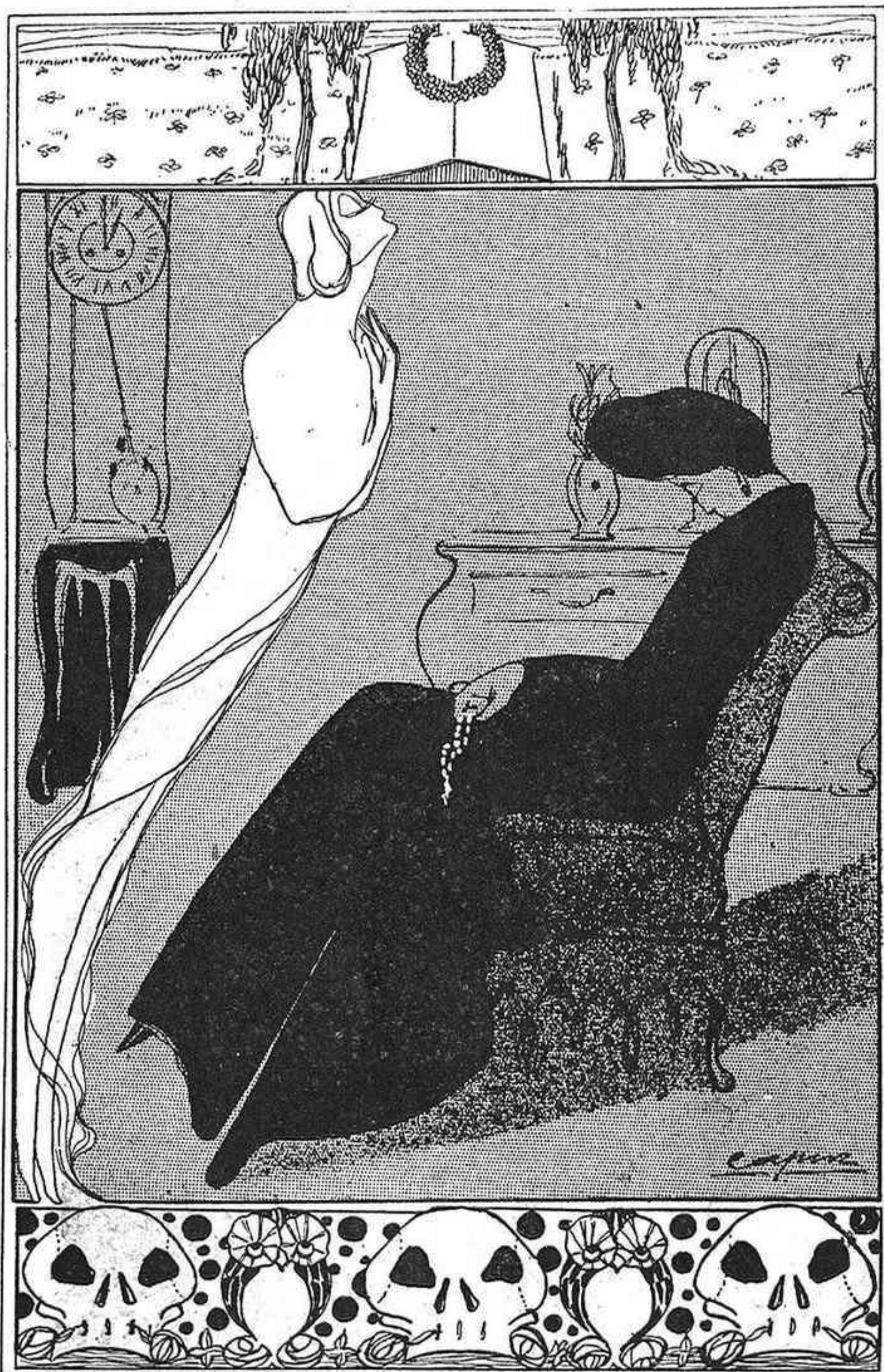
A. MARCH

Carles Frontaura

Si jo fos un home venjatiu, ara escriuria un *esquellot* concebut, poc més o menos, en aquets termes:

«Ahir, dijous, varem tenir el gust de rebre la visita del popular escriptor don Carles Frontaura, qui, a pesar del seus anys, se conserva tan agil, tan fresc y tan enginyós com sempre.»

—Però—observarà un lector,—¿còm podria vostè dir que l'han vist bo y sà, si el senyor Frontaura va morir a Madrid l'altra setmana?

APARICIÓ

—Ja que tu no vens a veure'm a mi, jo vinc a veure't a tu...

—Gracies!... Aixís, quan te'n entornis, pots emportante'n la corona que't tenia amanida.

CAMI DE LA NECRÓPOLIS

—¿Cada any van al cementiri a fer la visita, vostès?...

—Es clar!... S'ha d'aprofitar tot. Com que aquet mes hi ha tan poques diversions...

Per xò, per xò ho diria.

Aquesta seria precisament la meva venjansa.

Dos o tres anys enrera, el senyor Frontaura, sense còm va ni còm costa, va publicar un article en un diari de Madrid—*El Universo*—en el qual deia que jo era mort feia algun temps.

Doncs be. ¿Ell, sent jo viu, va donarme per mort? Jo, en justa correspondencia, ab tot y ser ell mort, el donaria per viu.

Y, infundi per infundi, bola per bola, hauriem quedat en pau.

Y encara... encara no ho sé si hi hauriem quedat del tot.

Donat el prestigi que aquí tenen les lletres de motllo, fàcilment pot suposarse la feina que'l ditzós article del simpatic don Carles me va ocasionar. Ja ho veien el amics que jo era viu; però... com que un diari havia dit que no n'era...—Mireu; toqueu, palpeu...—Be, sí, però ¿còm es, doncs, que *El Universo* porta que ets mort?...

Per fi, ensenyant documents y traient testimonis, vaig poder demostrar que l'afirmació del senyor Frontaura careixia en absolut de fonament y reconeguda per tothom la meva existencia real, vareig «tornar a viure».

Recordant la *malifeta* del notable escriptor, ¿no seria, com he dit, just y natural que, ara que se'm presenta l'ocasió, procurés venjar-me d'ell torrantli la pilota?

Però jo, afortunadament, no'n soc de venjatiu, y per xò es que, posant fi a la broma, consigno ab veritable sentiment la mort del saladíssim prosista y aixerit poeta que en el setmanari *El Cascabel*—per citar solsament la seva publicació més famosa—tan alt sapigué posar el seu nom y ab tant braó treballà anys y anys pel manteniment del bon humor en aquesta trista Espanya.

De la seva facilitat, per no gaires igualada, ne son testimoni eloqüent totes les seves obres. Ocurrent, filosopja ratos y sempre xispejant, don Carles Frontaura brillà y triomfà en el periodíc, en el llibre y en el teatre, y si no obtingué en la política els mateixos exits que en les lletres, fou perquè la seva ingenuitat y la seva noblesa no sabien adaptarse an aquet medi, tot falsetat y tot intriga.

Jubilat temps hà, vivint senzillament, sense enemics y ja quasi oblidat dels amics, setanta sis anys tenia el popularíssim escriptor al baixar a la tomba.

A les flors que la cobreixen, jùntishi la que va inclosa en aquestes ratlles, modesta sens dubte, però, això sí, ab tota la fragancia de la sinceritat.

G.

DEL BORN AL PLATA

□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

XXVII

El conferenciant

Pera acabar d'omplir el triangle de les tres classes de sabiesa, que venen a l'Argentina viatjant ilustració ab mires desinteressades, parlarem del conferenciant.

Salvant excepcions honrosíssimes, el conferenciant altruista, que arriba an aquesta terra ab el farell del sapiguer flamejant, ab el bras enlaire, com l'estatua de la Llibertat, no ve ni ab rebaixa de preus, ni ve a sòu de la seva terra. Aquet ve pel seu compte espontaniament. Vol llessar idees, no més que idees; vol regalar a l'auditori el fruit dels seus coneixements; vol fer llum, claror, molta claror, vol extendre'ls coneixements que porta acumulats a dintre per medi de la paraula; vol guiar a tot un tros d'Amèrica vers la ruta dels progrés; y vol, en fi, «sembrar la llevar que ha de treure la gran florida en el camp de l'humanitat, y deslliurar els pobles que encara dormen».

Es molt natural que'l que's deslliura pagui l'entrada an el camp lliberal (si la Llibertat fos de franc qualsevol podria tenir-ne) y que'l que ve a ensenyar tantes coses, y el que aboca tant sapiguer, y porta tants coneixements, fassi pagar consums al poble, quan els consums no són de vi, sinó de pa intellectual. El conferenciant fa pagar l'entrada. No per res, no per ambició, sinó perquè com en el món són tants els que volen apendre, hi haurien empentes a la porta, y una desgracia'n porta una altra y el conferenciant es altruista. Primer que aprenguin els rics, a tant el palco y tant la lluneta; després els mitges fortunes, y el poble ja vindrà després. El poble rai, ja té altra feina, y ja's pot esperar un ratet més a rebre la llum de la paraula.

El conferenciant omple la sala, y com que sol ser demòcrata, hi van més senyores que homes. El conferenciant, que va de frac, que havia pensat un proleg fent una crida al poble y a les classes laboriosas, aixís que veu al seu entorn tants capets rossos y cares boniques gira de full, interinament, y envia una salutació a les dames allí reunides, y un manat de flors retòriques van a caure sobre'l public omplint de flaire tota la sala. Després d'aquesta introducció les emprèn ab l'Argentina, y en períodes amples y rodons ne comensa a cantar les belleses, y a recorrer la seva historia, y dir del modo més florit tot lo que'n pugui dir un guia *Joanne*, si el guia *Joanne* no fos tan concís y fos un xic més conferenciant; després parla de lo que dirà... y aixís que tindria de dirho, com que ja ha passat l'hora y mitja, lo mateix que'ls folletins, hi posa un «se *continuará*» y convida al public a tornarhi, no pel preu de l'entrada, això mai! sinó perquè no li agrada que un public de bona voluntat sàpiga les coses a mitges.

A la segona conferencia, es a dir, a la continuació, resumeix

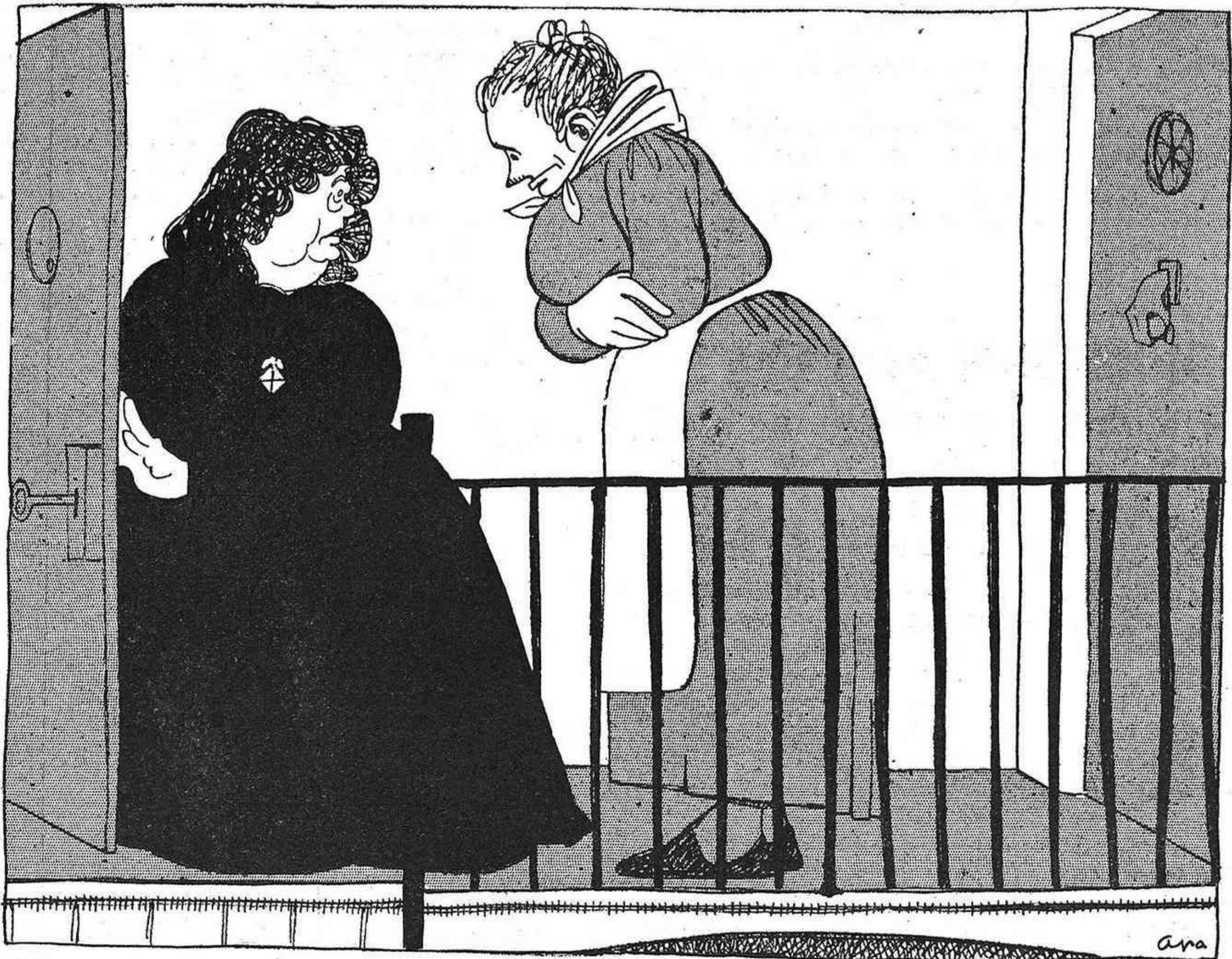
lo que ha dit a l'altra, per si havia quedat algun dubte; y pera resumir naturalment que necessita passar mitja horeta; després d'això beu un xic de bolado, y si parlarà d'això o d'allò altre... aquell jorn encara dubta; però ja fa prou; explica clarament que parlarà d'art, de lletres y de literatura; que desde'ls grecs fins als nostres jorns no deixarà res per vert; que anirà seguint les escoles una per una y segle per segle; que, passant pel Renaixement, trencarà per l'Edat Mitjana, pera anar a parar al Romanticisme, que s'aturarà una estona pera arribar a l'Edat Moderna; y com que'l camp de l'història no's pot correr massa depressa, y tot lo que ha dit ho ha dit en períodes d'aquells rodons, inflats y grandiloqüents que demanen la seva estona, es hora del «*continuará*», y despedeix a l'auditori ple de llum y bona esperansa.

A la tercera ja va al gra. Ja no anuncia res. Ja són fets. Ha atacat el grec ab un alè que's veu que du transcendencia; y de marbres pantelics, y Partenons, y Fidias, y Apeles, y Praxíteles,

BARBA-AZUL A SES VICTIMES

M'hi he fet posar aquet lletrero... Es la manera de quedar be ab totes y sortirne més barato.

CONTRASSENTIT

—Dispensi, no es llevadora, vostè?... Que potser ha tingut un nen, la veïna?
 —Sí, senyora... Ja ho veu!... Una família que tot els surt al revés. Miri que anar a posar criatures al món, el dia dels morts!...

n'ha caigut una pluja tan gran, que si allò no es art, no sé pas què pot serho. Es clar que tot lo que va dient hi han llibres que ho porten detallat, y fins ab làmines explicatives, però els llibres són pera llegir y no són pera escoltar; y al món hi té d'haver la divisió del treball: els homes que saben les coses y els homes que les expliquen. La Grecia ha sigut un *terreno* que sempre ha donat bon resultat a tots els conferencians, y el conferenciant me l'agafa, y gira per aquí, y tomba per allà, y que ara Pericles, ara Demòstenes, que avui Plató y que demà Aristòtil, se podria fer durar el discurs... tant com va durar la Grecia... si no hagués passat l'hora y mitja.

El conferenciant en havent acabat se'n va a la *boleteria*, no per interès, naturalment, sinó pera fer una estadística de l'afició que hi ha a l'Argentina per l'estudi del classicisme. La taquilla, pera'l conferenciant, es un baròmetre *moral* del gust que té'l public al saber. Si no marca desitg d'apendre's pot saltar el Renaixement y venirs en a l'art modern, però si el public està interessat hi han una pila de temes que's poden anar desenrotllant, ab els graus de parsimonia que'ls altres tinguin de resistencia. No més parlant dels primitius, pera anar a parar als pre-rafaelites, si se'n poden donar de conferencies! Saltant de Shakespeare a Ibsen, si se'n poden omplir de sales! Y Velázquez, y el Greco, y Goya, y l'impressionisme, que no són pera donar tela a cinquanta conferencians, si els de baix tenen fortalesa? Y Víctor Hugo, que no es ningú? Que no hi ha prous

coses pera escoltar no més alabant a Víctor Hugo? Y si l'elogi no hi val, que no's pot reventar algun difunt, pera donar amenitat a l'acte? La qüestió es que'l public respongui, que lo que es desitg de fer llum no n'hi falta al conferenciant! Mentres hi hagi perseverancia, ell continuarà ilustrant, y si no fos que'ls homes se cansen fins de lo que's fa pel seu be, les conferencies del conferenciant serien com el *Rocambole*: se sab el jorn que comensa però no se sab el jorn que s'acaba.

Y l'Argentí; que paga, què hi diu an això?

Seguint l'istil de conferencia, se sabrà en el següent capitol.

(Seguirà.)

SANTIAGO RUSIÑOL

Panellets y sempre-vives

La diada de Tots-Sants y la dels Morts són dues festivitats tradicionals que, malgrat celebrarse en dos dies seguits, tenen en sí una ben diferenta significació. La diferencia està, no precisament en la significació espiritual de la festa dels Sants del Cel y la dels Fidels Difunts, sinó en el seu respectiu caracter popular. Pera'l nostre poble, el dia

primer de Novembre es d'alegria, y el dia dos es de tristesa. El calendari posa junts un full de rialles y un full de llàgrimes. L'un dia els vius se regalen ab l'apat dels panellets remullats ab bon vi, y a l'endemà porten plorosament al cementiri les corones de sempre-vives...

Però cal dir que, de mitg sigle ensà, les dues festivitats juntes y contraposades estan unides en el sentiment popular per un fort lligam. Aquet lligam es l'anyal representació del *Don Juan Tenorio*. El fantastic drama del famós burlador de Sevilla ha vingut a donar una certa unitat a les dues diades consecutives, abans oposades irreductiblement. El *Tenorio* ha realitzat, doncs, el miracle d'enllassar els panellets ab les sempre-vives.

D'aquesta manera s'ha arribat a la concepció sintètica d'aquest agre-dols parell de dies ab que comensa l'onzè més de l'any, al qual s'anomena impropriament *Novembre*, per comptes d'*Undeseembre*, o *Onzembre*, com en realitat li pertoca desde que 'ls mesos del calendari romà pujaren de deu a dotze. Es el *Tenorio* el comú denominador dels apats joiosos del dia primer y dels records dolorosos del dia dos. Aixís s'explica que'l poble nostre consideri avui les diades de Tots-Sants y dels morts com formant una sola pesa. Ja desde menuts ens acostumen an aquesta unió commemorativa. Al dir *Tots-Sants*, la quitxalla s'imagina *panellets y Tenorio*, y al dir *Dia dels Morts* s'imagina *cementiri y Tenorio*. El drama comprèn y unifica una festa alegre del ventre y una festa trista del cor.

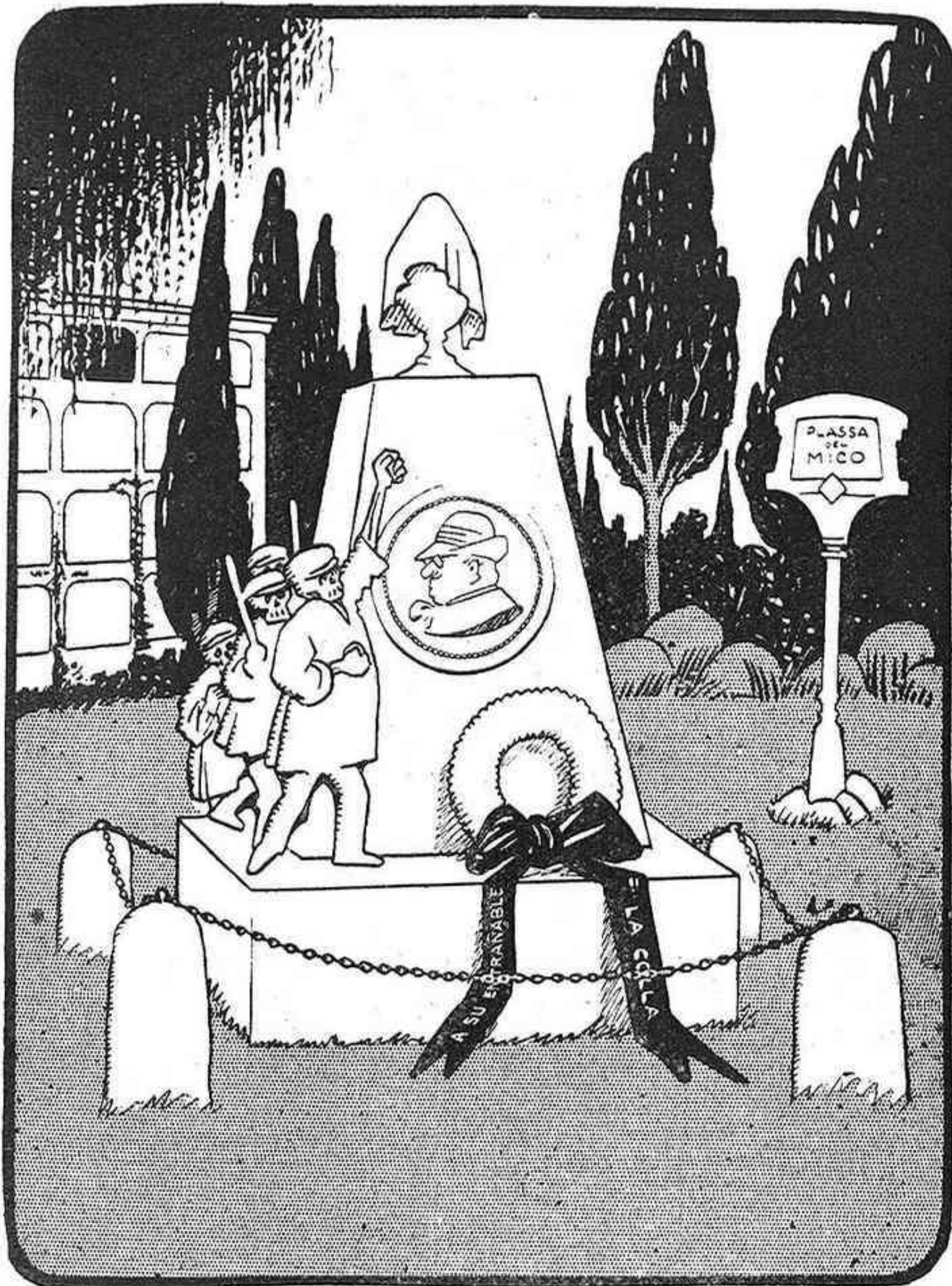
Lo que caldria fer, encara que fos per decret (que es com fan ara a Portugal les coses ben fetes), es canviar el caracter de la Diada dels Morts. Tal com aquesta se celebra,

resulta una commemoració lletja, banal, y ademés hipòcrita. Pera recordar els morts, pera oferirlos l'homenatge del sentiment, els vius porten corones y llums als cementiris y van a passejarse pels carrers de les necròpolis. De manera que no més se sab commemorar els morts en la podridura pestilent dels cadavres, vanament coberta per la pompa dels marbres y per la poesia de les flors. ¿No es d'un repugnant sentit materialista aquesta tendència general a veure els sers desapareguts en el munt corrupte de les despulles? ¿No fora més noble evocar el record dels morts davant dels seus retrats, per exemple? Hi ha, per dirho així, més quantitat de ser en el retrat d'un difunt que en la corrupció o en les cendres d'un cos mort.

S'ha de dir, no obstant, que la Diada dels Morts serveix de pretext pera una festa més dels vius. Les corones que's porten a les tombes són més una ostentació que un record. Els que les porten als fossars pensen més en els vius que passaran pel davant que en els morts que jauen a sota. Si no existís la costum de visitar els cementiris en la diada dels Difunts, tampoc existiria la d'adornar les sepultures. La majoria de la gent va al cementiri el dia dos de Novembre per la mateixa raó que va a enterrar el Carnestoltes el dimecres de Cendra y surt per Pasqua a menjar la mona bulliciosa-

ment. Tots-Sants y Diada dels Morts... Panellets y sempre-vives, ab *Tenorio* per entremitg... Be, be: deixemnos de filosofies y de raons. Que la dòna de casa prepari l'apat de Tots-Sants, ab panellets fins, castanyes ben maques y saborós moscatell. A l'endemà ja anirem al cementiri ab la roba bona.

WIFRED

AL «CAUDILLO»

Projecte del monument
que, segons se ve dient,
vol dedicarli la gent
que'l té per idol.

MUNICIPALESCA

La tramoia radical

En la crònica de la setmana passada, y parlant de la conferencia del jove Guerra del Río, ens ocupavem extensament de les rivalitats, discordies y antipaties que minen l'entranya del lerroixisme, talment com si ab el triomf hagués entrat per les portes del partit una ventada emmatzinadora... Els lerroixistes s'encarreguen de desmentir entre nosaltres la dita castellana segons la qual *allí donde no hay harina...* La situació iniciada pel senyor Guerra ab la seva conferencia resta sense solució, malgrat els tons apocalíptics empleats per en Lerroux en el seu contra-discurs. Exigencies de confecció van fer que sols incidentalment poguessim ocuparnos en el número passat de l'acte realitzat per en Lerroux en el saló de la *Casa del Pueblo*. Avui arribem ja massa tard pera insistirhi. El desastrós efecte produït pel gefe en aquesta seva conferencia ha fet pensar a alguns si el sol de Catalunya caminava per en Lerroux cap a la posta... Es la nostra opinió la de que al temps toca dir fins a quin punt tenen raó els qui profetisen pel radicalisme barceloní jorns d'amarga desventura. Lo cert de moment, y això sí que podem assegurarho, es que'l descontent arrela cada dia més entre la massa, que està fins al cap-d'amunt de l'actitut sospitosa y gens determinada de la majoria dels regidors. Algú ha intentat trobar un motiu que expliqui l'elogi que d'en Serrallara y demés companys de Consistori va fer el gefe l'altre dia, ab tot y constarli per endavant que lo que en alabansa dels regidors digués havia d'esser mal rebut per la majoria del partit. Relacionats ab aquest extrem s'han fet mil fantasiosos comentaris a quin més lluny de la veritat. Apart d'altres raons, creiem nosaltres que la que ab més forsa portà an en

Lerroux a defensar an en Serrallara y a la majoria ab ell, fou la d'estar en porta el projecte que pera una portada d'aigües té presentat el senyor Gonzalo Rivas. Llevat de les persones de l'intimitat del gefe radical, són comptats els ciutadans que coneguin l'interès que té en Lerroux per aquest assumpte. De l'aprovació del projecte del senyor Rivas n'ha fet gairebé qüestió de vida o mort. Dels regidors, fins el qui més interessat sembla estarhi no oficia, en el fons, més que d'agent o auxiliar del gefe. Vetaquí desxifrat, segons el nostre lleal entendre, un misteri que ni als més enterats de la política d'entre bastidors els ha sigut possible endevinar. Tot fa creure que sobre les aigües del senyor Gonzalo Rivas tindrem ocasió d'insistir, ab el temps.

Avui, doncs, passem aquet punt per alt, y seguim el d'al comensar...

* * *

Deiem que la maror creix entre la massa, y que la qüestió promoguda pel senyor Guerra del Río—instrument, en aquet cas, de l'Emilià, segons deixarem demostrat—resta encara sense solució. Els motius de disgust de la plebs pot assegurar-se que són molts y d'un ordre ben distint. Figura entre aquets la decepció experimentada ab el repartiment de colocacions. Resulta—y aquesta sí que es una veritat incontrovertible—que la gent mira ab extranyesa com els empleus nous y vells van cubrintse a l'Ajuntament ab individus de totes les procedencies, sense que als qui anomenen veraders correligionaris, els sigui possible ocupar ni un sol dels llocs vagants. Pels amics, pels qui han fet tants cops d'esqueneta, pels qui formen el nirvi del partit, no hi ha hagut fins ara colocació possible, aixís el que l'hagi sollicitada hagi comptat ab capital, o hagi sigut més pobre que una rata. Quan se tracta de fer diners d'un empleu se procura sempre que sigui el comprador un perfecte desconegut, *que no puga comprometre*. Els pocs que's concedeixen al favor van sempre, de dret, a gent de fóra, procedent de les més apartades regions d'Espanya, y que a l'olor de l'esqué aumenta el contingent ja prou nombrós de la nostra població. Vegi's, com a exemple, lo que ab els lerrouxistes encartats ab els fets de Juliol està passant. A la majoria d'aquestos va la miseria consumintlos lentament. En favor seu no'ls ha sigut possible obtenir ni la més petita mercè, ab tot y haver empaïtat constantment als regidors del seu partit. Les continues decepcions, els disgustos d'uns y altres, s'han anat traduint pels casinos en una tempesta de terribles malediccions contra'ls homes del Consistori, cap dels quals recorda avui les seves promeses, ni té presents passats compromisos. Empleant un topic ja gastat, podria dirse que les *debilitats* d'en Serrallara no han sigut, al cap d'avall, res més que la gota d'aigua que ha fet que'l vas vessés...

L'atmosfera estava prenyada...

* * *

En bona part de la majoria radical alena una manifesta animadversió en contra dels correligionaris catalans. Són moltíssims els regidors que posposen sempre els individus d'aquí als arribats de llunyanes terres, parents o recomanats per amistats d'ordre purament particular..., quan no pels enemics polítics. Significadíssimes persones del partit se pregunten ara mateix a sant de què no s'ha cobert encara la plassa que en Pere Corominas deixà vagant, y que, segons se digué, passaria a ocupar el senyor Palau Canadell. La demora en provehir aquet carrec, obeeix, en concepte de molts, a la circumstancia de que's dibuixi en l'espai municipalesc una nova silueta d'un altre *San José*... ab direcció a Ingressos y Gastos. Aquesta preterició de que a cà la ciutat se fa objecte als catalans, ve confirmada pel fet de que, pera substituir an en Lleó Pérez,—que, digui *El Diluvi* lo que vulgui, sabem que surt de l'expedient bastant mal parat—sonin aixís mateix un reguitzell d'apellidos castellans, tals com el d'un tal senyor Ruíz Morales, secretari

actualment de la redacció d'*El Progreso*, el d'un tal Palomares, que ningú coneix, y el de l'un dels inacabables germans Rocha, entre altres que no'ns venen de moment a la memoria. Això contribueix també a soliviantar els anims de molts lerrouxistes, als quals no ha pogut convencer l'oratoria aparatosa del quefe...

* * *

Com a immediata conseqüència del actual estat de coses, s'anuncia la sortida d'un periodic anomenat *La Rebelión*, que tindrà per principal redactor al propi Guerra del Río. La nova publicació, anunciada com pròxima a sortir al entregar aquestes notes a les caixes, compta, de moment, ab l'apoi decidit d'en Lerroux, que moral y materialment s'ha ofert pera ajudarla.

Veurem què dirà aquesta *Rebelión*, que té en la seva redacció elements com en Calderón Fonte, cego instrument de l'Emiliano, avorrit dels components de l'antiga *Rebeldía*, segons feiem notar la setmana passada.

Al pensar en l'apoi que en Lerroux dispensa al nou setmanari no podem menos que recordar que també el quefe dels radicals va contribuir a la primera suscripció iniciada quan lo de Solidaritat...

Boy

Record

Funeraria.

¡Oh fera nit de morts
que portes a ma pensa
d'uns anyorats records
l'excelsa passió immensa!...

El bronzo brandejava
pausada y tristament;
irat el vent roncava;
la fosca era imponent,
y l'òliva xisclava
com mai, sinistrament.

Postrada en l'agonia,
ton rostre vaig besar.
La mort crudel y impia
de mi't va separar...
¡Y el bronzo retrunyia
ab tètric brandejar!...

¡Oh fera nit de morts
que portes a ma pensa
d'uns anyorats records
l'excelsa passió immensa!...

F. CARRERAS P.

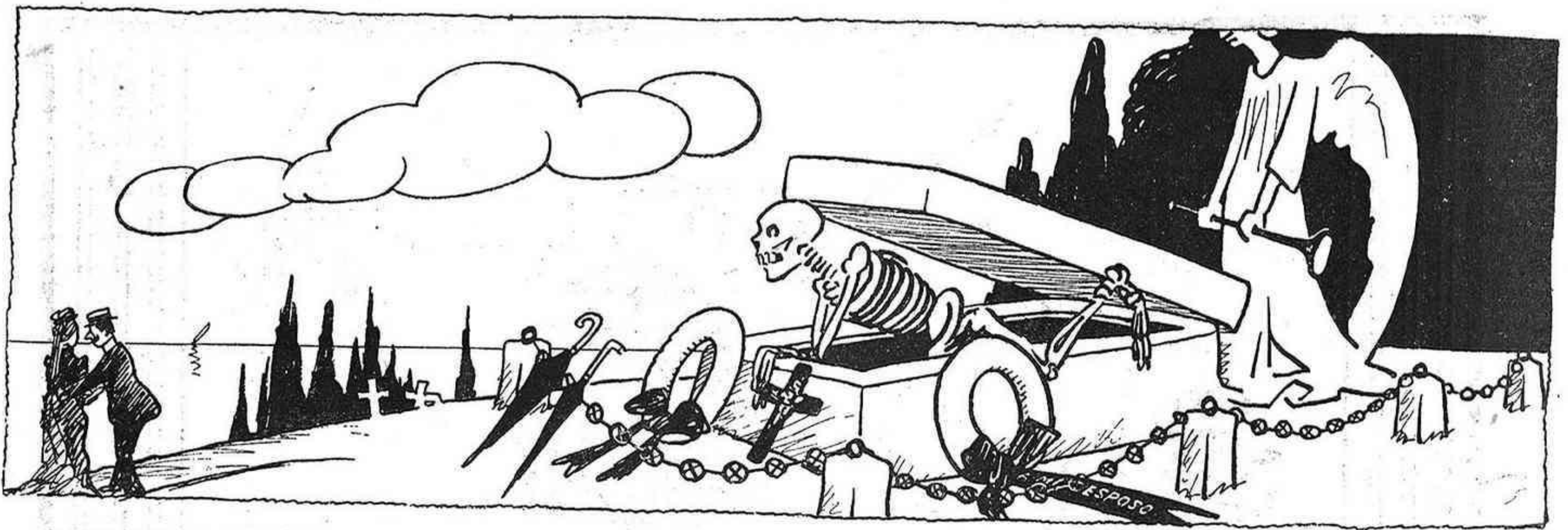
LA TRADICIÓ

- Deu los guard... Venia per una corona...
- Còm la vol? de flors naturals o metàlica?
- Modesteta; d'apariencia, sí, però que no costi gaires quartos.
- Entri, vol fer el favor?... Miri, aquí n'hi han de crisantemes, de roses, de dalies, de violetes... Li agra-

ENTRANT A LA NECRÓPOLIS

EL PORTER:—Ara vès, qui ho diria que aquesta xicota té un[peu al cementiri...

ENGINY MACABRE

—¿M'han deixat dues corones,
dos paraigües y una creu?...

da aquesta de pensaments morats?... Ah, es molt mona!

—No; la voldria de tons més alegres. Es per la dona, que era molt campetxana, sab?... d'aquelles que li agradava, cada any, anar a fer una xeriola a Montserrat.

—Ah, ja!... Doncs, aixís, li recomano aquesta altra de «siempre-vivas».

—Aont va ab això? Es massa groga! Precisament ella gastava molt bons colors.

—Vol una branca de roure, de boix o d'olivera, que fa molt elegant?

—Més m'estimaria un ram de cireretes d'arbós.

—No'n tenim, però l'hi farem expressa, si's pot esperar.

—Oh, ella, la morta, sí que's pot esperar. Jo, no tinc espera, que noestic pera perdre jornals.

—Y doncs, quedi's ab la de «siempre-vivas».

—Quant val?

—Set pessetes, l'ultim.

—Són molts diners!

—No li'n puc treure ni un ral.

—Be, vaja, embolíquila.

—Que hi vol algun lletrero, a la cinta?

—Si no m'hagués de costar gaire més...

—Això segons lo que digui. Les inscripcions se paguen a raó de vint centims per lletra.

—Y què li sembla que ha de dir, l'inscripció?

—Tractantse de la seva senyora, la costum es posarhi: «A MA INOBLIDABLE ESPOSA». Són vint lletres, a vint centims, quatre pessetes.

—Escolti... Que no hi podrien posar: «A LA DE CASA»?

—Prou; sí, senyor.

—Me'n faré més barato y la difunta m'entendrà millor.

—Aixís, doncs, seran onze lletres menos.

—Que, a raó de vint centims per lletra, son 2'40 que m'estalvio... Ja'n tinc per anar a Sant Agustí...

—A ferli dir una missa?

—A ferme fer un dinar.

XARAU

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Pera donar idea de la grandiositat de concepció moral y artística que tanca *Andrònica* caldria sols relatar l'argument, que es dels més teatrals y dels més poetics que en la tragedia guimeraniana's coneixen. L'argument vam intentar

condensarlo ja quan l'admirable producció del mestre va ser ricament presentada pel matrimoni Guerrero-Mendoza al *No-vedades*.

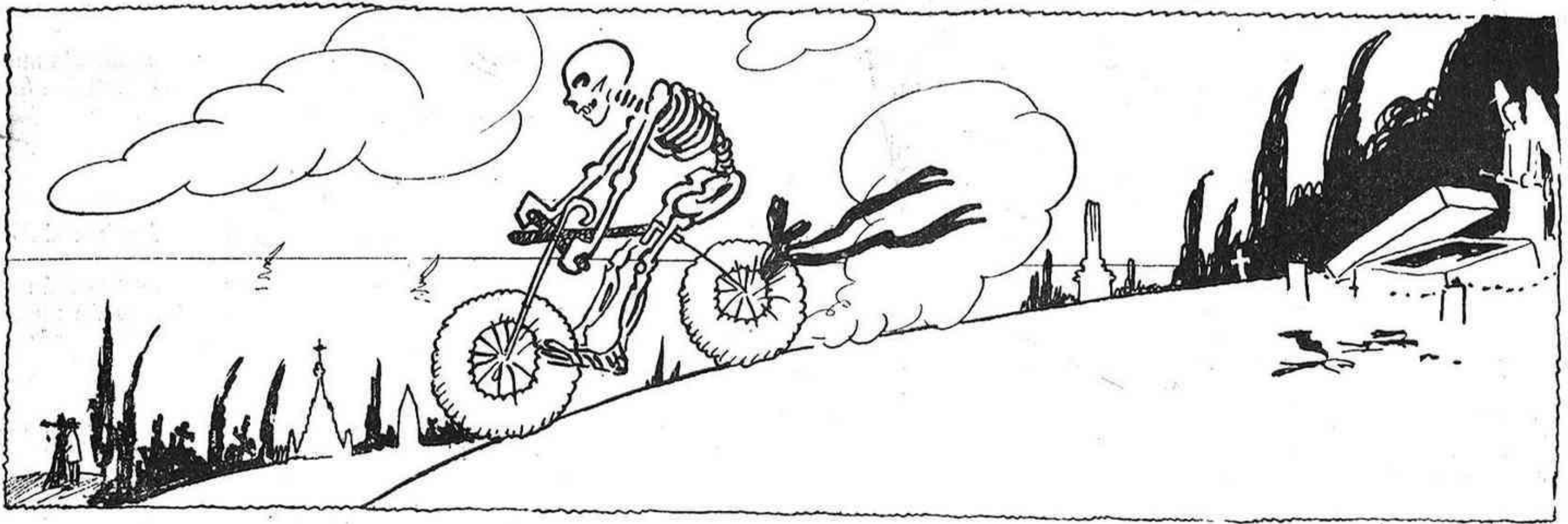
L'escena té lloc a l'Anatolia, país d'Orient, en temps en que estava guerrejant ab sa veïna Bizanci. La novicia Andrònica's presenta al decrepit emperador Nicèfor, de quines mans s'està esmunyint el poder; s'hi presenta ab l'intent de salvar al poble ab lleis d'amor que evitin lluites intestines. Però Nicèfor, que es jove y orfe d'amor, no'n té prou ab seguir les inspiracions d'Andrònica, sinó que se n'enamora perdudament. Resisteix ella y torna al claustre.

Les intrigues dels cortisans porten les coses de manera que arriben a precipitar la professió de la novicia. Y en el mateix moment de tenir lloc aqueix acte sacramental, compareix Nicèfor; perseguit per les turbes entra al convent y cau als peus de l'altar, ont, novament, Andrònica'l salva de les furies del poble.

Altre cop fóra del convent, havent guerreat en companyia de l'Emperant contra l'enemic, l'amor que sentia per la seva patria aquella especie de precursora de Joana d'Arc s'amplia ab l'amor que sent per Nicèfor. Però aquest amor resulta sacrileg als ulls dels mitrats, y aquets, després de fulminarli un public anatema, inciten al poble pera que la mati. Un cortisà agraviat, a qui Nicèfor creia mort y enterrat, es qui s'encarrega de cumplir la condemna dels sacerdots. Això produeix gran indignació en el poble, y com sia que en aquell instant els invasors enemics avensen, la multitud alsa en brassos el cadavre de la monja, y al crit de ¡Visca Andrònica!, conduit per Nicèfor, se llensa'l poble a una batalla definitiva.

Com se comprèn, l'acció's presta a grans efectes escenics que'l nostre primer dramaturg ha sapigut aprofitar sortosament. En el transcurs dels tres actes d'*Andrònica* hi han escenes d'una potencia emotiva tan extraordinaria, d'una tensió dramàtica tan forta, que arriben a produirnos esgarrifances, aquella *pell de gallina* que se'ns posa al contemplar certs personatges d'*Edip Rei* o d'*Otello*. A la semblansa de *Mar y cel*, en aqueixa nova tragedia se'ns presenten en lluita els sentiments de religió y d'amor humà quasi divinisats per l'idea de patria; però, al nostre entendre, en *Andrònica* hi ha posat en Guimerà més imaginació, més poesia en el fons y, a la vegada, més genialitat y més simplificació en la forma. Es una obra que, a pesar de l'enlairat del pensament que's perd en les regions de l'ideal; a pesar de lo exotics que'ns puguin resultar el lloc y l'època y a pesar del seu llenguatge, tot ell llampecs de dicció, rublerts d'imatges hiperbòliques, l'entén tothom y a tothom agrada. Aquet es el seu millor merit. La fantasia poètica va en ella constantment de brasset ab el drama mogut, ab l'acció tumultuosa, y això fa que no cansi a l'espectador un sol moment, doncs quan deixa d'impressionarlo gràficament als ulls, es pera parlarli dolsament a l'esperit, en un llenguatge que'ns domina per complert el cap y el cor, que'ns commou y, al ensemps, ens reconforta.

L'execució resulta discretíssima per part de tots y ben notable per lo que toca a les principals figures. La senyora Xirgu ha fet un estudi acabat de la protagonista. Està justa d'expressió fisonòmica; de dicció y de posa, creixentse en algunes situacions a l'altura d'una veritable trágica. En Nolla interpreta un «Nicèfor» com no ho podiem esperar... no més que'ls que l'havem *endevi-*

—¡Vetaquí una bicicleta
per podé aná a tot arreu!

nat, tractantlo y estudiantlo de la vora. Sols cal dir que'l paper es espantosament gran, y que ell, inexpert com es, s'hi defensa com un toro. En Nolla serà un gran actor. En Daroqui, en Guittart y en Capdevila molt be; y els altres ja fan prou no desfent el conjunt.

La presentació bastant descuidada. ¿Es que'ls directors d'escena llegeixen les acotacions dels llibres?

NOVEDADES.—S'ha estrenat darrerament *La princesa de los Balkanes*. Es d'aquelles obres que se salven per la presentació y per la música. Aquesta es alegre, joganera, y encara que recorda altres partitures del mateix autor, el mestre Eysler, no obstant, s'escolta ab gust y's fa aplaudir. Un concertant, un duetto ballat y un vals, d'aquells que s'encasten a l'orella, són repetits cada nit. Creiem que hi ha *Princesa* pera dies, doncs l'empresa no ha mirat en gastos y els artistes l'interpreten be, distingintshi sobre tots la Velasco, la Martí y en Duval.

ELDORADO.—En Sinesio Delgado continúa essent un autor a qui no vol somriure el deu exit. L'obreta en dos actes *Sansón y Dalila*, estrenada dissabte passat, sense poderse dir d'ella una obra dolenta, doncs hi han alguns tipus, com el de «Doña Martina», ben dibuixats y graciosos, es poca cosa; les escenes són sense cap lligament y el dialeg en alguns moments fins xavacà.

De l'interpretació tampoc pot dirse'n gaire cosa millor, fent les honroses excepcions de la Neus Suárez, qui a més de dir be el seu paper, hi està moníssima, y en Mendiguchía; els altres no estiguieren gens afortunats.

—Demà dissabte està anunciada l'estrena de l'obra en un acte *El cuento del tren*.

CÓMICO.—Després d'*Els jambus*, ens ha adinyat en Juli Vallmitjana *La tasca*, que es una borda de per lla'ls tirois de Santa Madrona, tota plena de xavas y marcotes.

Al alsarse'l teló, uns *soñan*; altres *pillan el panyal* com si fos aigua del canti, y altres *burlen*, ab l'ajuda dels corresponents *ganxos*. Les *jalates* van y venen per la *pastera*, que es un gust. Molts deixen entreveure la seva *buca*, y n'hi ha que *gresnen* poc a poc, tot esperant l'hora de *fatigar*.

Els *nassos* van de l'una banda a l'altra. Elles cremen *tragandils*, y's graten els *grapissés*. Tots estan malament de *farga*. Els *jambus* camelen a les *sumeres*, fent molt gasto de *paveria*. S'organisa un sarauet, y mentrestant se disputen el *peringat* y la seva *marca*, perquè'l primer ha comprat un *safut de sadolla* y s'ha deixat *guindar*.

S'arma la gran bronca. A un *panàn* han volgut ferli empassar una *junga*, després de *guindarli tres xulés*. El *burlador* es un *baranduy*, y *pinxera* tot seguit lo que *xinela*. No's conforma, y amenaça ab una *mà de caixa*. Li tornen el *tascó*, y acaba, de moment, la festa en pau.

Tot de cop arriba l'inspector, que n'habilla uns *ganguils de cà'l Deu*. N'atanya un. Torna després ab la *pasma*, y n'agrava un altre. Aquesta vegada es el propi *peringat*. Protesta, però com que es un *blanc, xamulla*, y el porten al *calabussanyis*, quedant davant del public com un verdader *atrip*.

Les *marques* treuen una partida de *percal*, y penedides prometen *pirar* per sempre d'aquells *tirois de camanró*.

El public aplaudeix, y si be alguns se queixen del final, trobem nosaltres que lo demés pot ben anar, y ja se sab que *ninyí fui*.

L. L. L.

¿Pregunten que què hi ha de nou respecte de la nena Montserrat Iníiguez?

Donant per repetit lo que'l passat divendres varem dir sobre la nostra actitud en aquet tragic assumpte, devem manifestar que la cosa va endavant, y que tant *El Progreso* com *El Diluvio*, en nom, segons assegura aquet, de *todo el pueblo honrado y liberal de Barcelona*, continuen la campanya ab tanta abnegació y ab tant entusiasme com el primer dia.

Ab tot, ens permetem advertir que potser convindria que'ls referits diaris, sempre que's tracti de relatar fets, se possessin previament d'acord, doncs un fet, com sab tothom, vagi com vagi y per influencies que s'hi interposin, es impossible que hagi ocorregut de dues maneres diferents.

Per exemple: *El Progreso*, recullit de llavis de la mateixa mare, ens diu que aquèsta va treure a la nena del convent el dilluns a les onze del matí.

Y *El Diluvio*, per la seva part, ens conta que ha enraonat ab una veïna que va veure com la mare se l'enduia el dilluns a la nit.

Aquestes contradiccions, dintre de la seva insignificancia, desllueixen no poc l'efecte del relato, y, apart de lo que desorienten a l'opinió, poden fins contribuir a que algun lector malpensat arribi a figurarse que se'l rifen.

Y ara, dissimulin els nostres laboriosos confreres, ¿eh?

En Santiago Rusiñol torna a ser entre nosaltres.

Ja hi hem encaixat, ja l'havem abraçat, ja l'havem fet xerrar pels colzes, y ab els seus relats d'anècdotes viscudes allà baix, a les *Amèriques*, ja'ns ha fet riure y commoure y entusiasmar un grapat de vegades.

Dimars, al vespre, arribà en el vapor *Re Umberto*. La direcció de L'ESQUELLA, ab intent de saludarlo primer que ningú, l'anà a rebre fins més enllà de puntes, utilisant una magnífica canoa automobil, al objecte oferta pel simpatic sportman senyor Cutchet, quina exquisida amabilitat no podem menos d'agrair en les presents linies.

En Rusiñol vé bo y sà, robust, rejoyenit, ab més coloretts y més bon regent dels que tenia quan se'n va anar; y ve també, segons sembla, a no dormir-se damunt dels llorers, ab tot y ser moltíssims els conquistats, com autor y com artista, en terra americana.

Tant li han provat els aires del Atlantic, que diu que fins ha perdut un vici que tenia: el vici de marejarse.

Menos mal que, per honra y gloria de les nostres Arts y de les nostres Lletres, no li hagin fet perdre'l vici de treballar.

Mestre y amic, benvingut siau!

Aprofitant la proximitat de les festes de Nadal, *El Progreso* ha tornat a posar en circulació l'antic y acreditat *pavo republicano*.

Escoltin en quina forma explica la cosa en el número del passat diumenge, referintse a unes declaracions del senyor Lerroux:

«La República en España de aquí á tres ó cuatro años, es tan segura como la salida del sol mañana por la mañana.»

Ja procurarem fixarnos demà en si, efectivament, al ferse de dia surt el sol.

Perquè si per un rellans resulta que està nuvol, ¡malorum signum!

A Banyoles s'ha celebrat solemniament la «Festa del Peix», una festa, segons diuen, molt original.

Vetaquí un numeret que, pels programes de Maig, aquí també resultaria.

Perquè, de *peixos grossos* ne tenim bastants en les esferes oficials.

Y no més que hi prenguessin part tots els *llussos* de l'Ateneu, tots els *congres* de la Premsa, tots els *crancs* del Comitè y tots els *dofins* de l'Ajuntament, Deu n'hi dó de lo nombrosa y lluida que seria!

Continúa *El Diluvio* fent de les seves.

L'altre dia publicava aquet *parte telegrafic*:

«*Coruña*.—..... En siete días han salido 12.455 emigrantes.

«Los esperan buques que exceden de esta cifra.»

Hala, barrinin!...

Els emigrants ja *han salido*.

A pesar de lo qual, hi ha *buques* que'ls esperen.

Y, per'acabarho d'embrollar, els *buques* en qüestió, passen de 12.455....

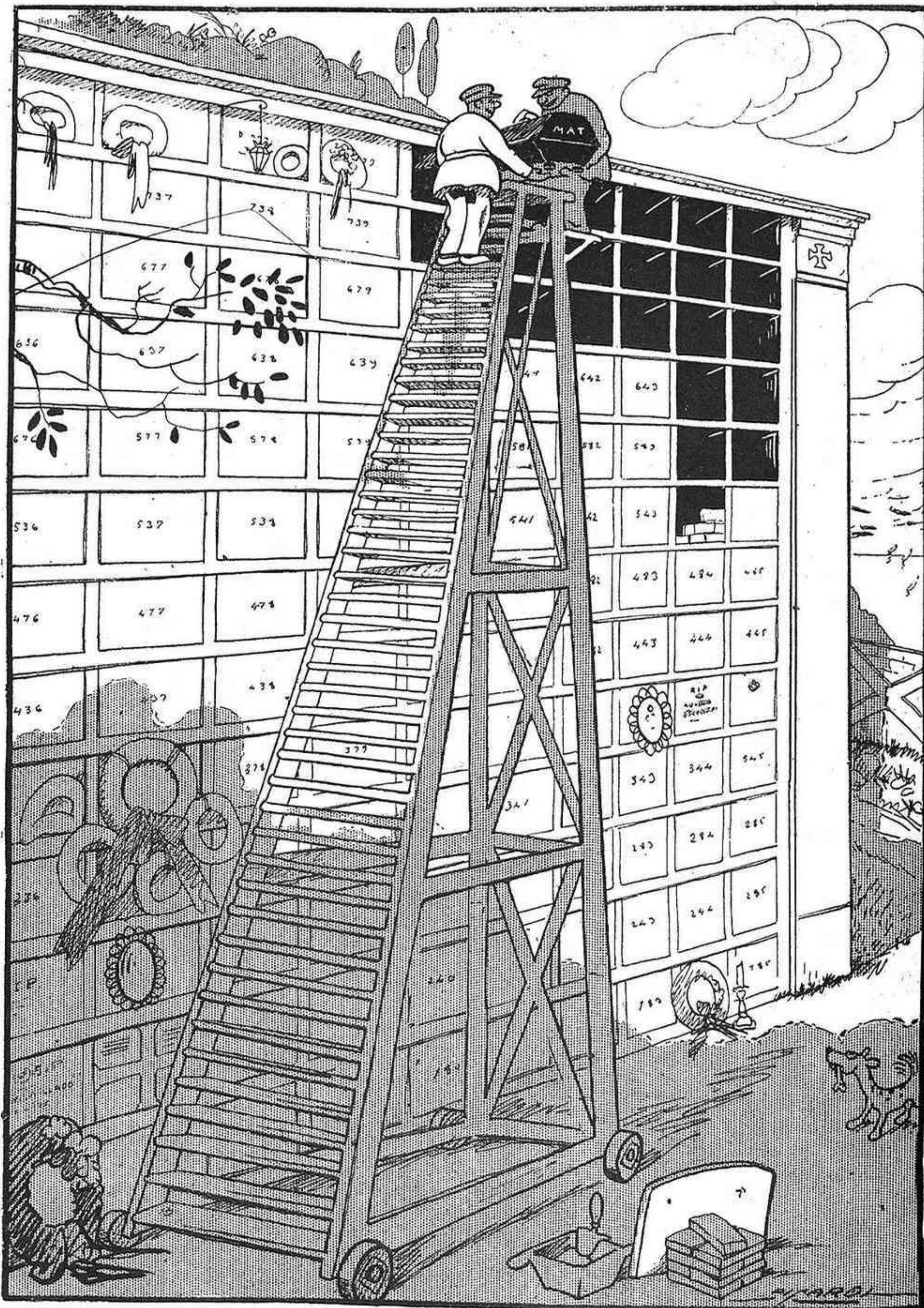
Al qui la solució exacta ens dongui d'aquest enigma, se li regalarà un burro que enraona y sab d'escriure.

gació en que estan de comportarse en tots els moments, com a dignes agents del Municipi.

En Lluch es lerrouxista. Ab tot, va recomanar als municipals que, tota vegada que en Franquesa ha suprimit la *claque*, no faltin al *Principal* el dia que estreni l'Iglesias.

El senyor Iglesias (don Ambrosio) en la Cambra dels Diputats:

«El Congreso antituberculoso, cuyas sesiones se están celebrando en la ciudad condal por haber contribuido de un modo poderoso y principal el ayuntamiento de Barcelona, sin cuyo concurso no se hubiera realizado.»

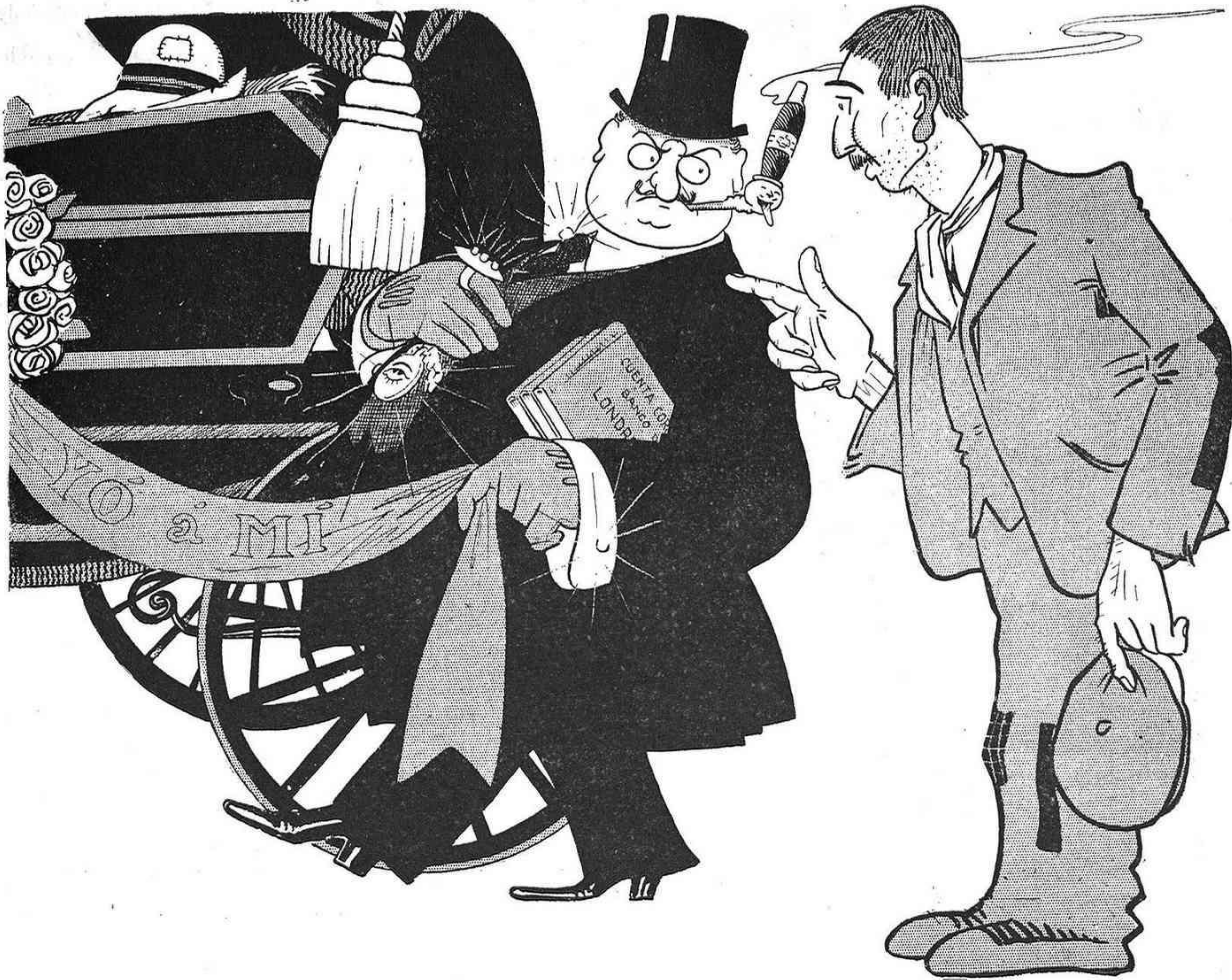
ENTRE ENTERRA-MORTS

—Vès lo que són les coses!... Sabs qui era aquet difunt?
 —Qui?
 —Aquell metge que no'm volia venir a visitar perquè m'estava en un quart pis...

Dissabte passat el regidor senyor Lluch va passar revista al cos de municipals.

Els nostres *xanxes* havien d'estrenar a l'endemà una guerrera nova.

Ab aquet motiu, va dirigirlos en Lluch la paraula, fentlos present l'obli-

DON LACANDRO-CAP DE DOL

— Sabria dirme qui es el mort?
 — Soc jo mateix. El meu «jo» pobre y revolucionari. Vaig matarlo en una conferencia y ara l'enterro pera que no se'n parli mai més.

¡Molt be, noi!...
 Admirada y aplaudida la teva frescura...
 Y el dia que tornis a dir un'altra bola com aquesta, avisa'ns, que també la consignarem.

La conjura de *Gli Ugonotti*.
 Va tenir lloc en el domicili particular del senyor Serraclara, assistint'hi la plana major dels regidors lerrouxistes.
 De què's va parlar?
 S'ignora.
 Però hi ha motius pera suposar que no hi havia cap representació de la *Lliga del Bon Mot*.
 Perquè, per poc que's parlés, se degué *malparlar* molt, segurament.

Apa, senyor Falqués, prepari la socolada!
 Han tornat de l'Argentina els voluntaris de la guerra d'Àfrica.
 Com sabran, aquets venerables senyors varen anar allí a passar la safata pera arreplegar diners pel monument a les glories espanyoles.
 Ells suposen que la suscripció, oberta ab exit y deixada a mans del «Casal Català», arribarà a cent mil duros.

Arribarà...
 Vol dir que, fins ara, lo que en realitat tenen són cent mil ilusions.

Aquesta sí que es bona!...
 Els carreters de Lisboa s'han declarat en vaga, manifestant als seus patrons que no tornaran al treball fins que no se'ls dongui 700 reis diaris.
 Pero ¿quí els entén an aquets plagues?..
 L'altre dia varen sublevarse pera treure's del davant un rei que tenien...
 Y ara'n demanan setcens?...

De segur que'l destronat, si d'aquet desitg té esment, dirà aixerbintse:— Calla!...
 ¡Aún hay patria, Manel!

Eh, quina elegancia, els nostres municipals?
 No'n van poc de tivats, ab el nou trajo gris!
 Això sí, d'ara endavant, ni fumar, ni beure, ni parlar ab les planxadores.
 Ja ho deia en Sanxes, l'amic de la nostra portera:

PRESENT FUNERARI

—Que'ns faria'l favor de dirnos ont viu el senyor Foronda, l'amo dels tramvies?...

—Es la tierra dels contrasentits aquesta. Ara mateix, lo que passa con nosaltres... L'Achuntament vol que estemos muy *serens* y comensa per vestirnos tots *grisos*.

El *New-York Herald* va publicar el retrat d'en Cambó, acompanyat d'unes manifestacions polítiques de l'ilustre sardanista.

Y ara tothom se pregunta:
—Tindrà transcendencia pera la causa, la famosa *interview*?
Donarà algun resultat positiu?
Per ara ja n'ha donat un:
En Pere Corominas ha corregut a ferse retratar.

Dissabte passat s'hauria acordat lo dels salva-vides tramviaris, però no va poder ser degut a l'idiosincrasia dels senyors Marial y Ramoneda, que tingueren a be no assistir a la reunió.

Anatema damunt dels negligents!
Si, durant aquets dies, els remolcs de l'inglès maten algun ciutadà, els senyors Ramoneda y Marial ne tindran la culpa.
Y a l'hora de menjar les castanyes, en la nit de Tots-Sants, se'ls apareixeran les calaveres de les víctimes y els diran:
—Mal profit vos fassin!

D'un diari del passat dilluns:
«*Madrid*.—Con motivo de ser hoy fiesta nacional por el cumpleaños de la reina doña Victoria, no se trabajó en las oficinas públicas.»

Escoltin, ¿que saben si succeeix molt sovint a Madrid això de que sigui el cumpleany d'una reina?...

Fem aquesta pregunta, perque com que en les oficines públiques d'allí, per lo regular, no's treballa mai...

Un home—no un home, una fera—va jugarse no fa gaire trenta cinc centims a que mataria a son pare, y el va matar.

Un regidor—no un regidor, alguns regidors lerrouxistes - se juguen un grapat d'escombraries a que'ls Vinaixa, Figueras y companyia sortiran de l'Ajuntament ab les mans al cap.

Y juguen ab ventatja...

Perquè ja saben que ab les mans a la butxaca no hi sortiran.

Al saberse que a Valencia anava en Mir y Miró diu que va exclamá en Vinaixa:
—Tots els p... tenen sòrt!

Decididament els nostres periodistes estan deixats de la mà de Deu.

El Poble, que té a l'Ajuntament a catorze regidors, ens deia l'altre dia que'l sòu dels municipals es de tres pessetes.

Més tard, donava la noticia de que *s'estava enlestint* a *L'Avenç* un volum de poesies valencianes, y feia tres dies que aquestes eren als aparadors de les llibreries.

Senyor!... Senyor!...

A tot això, molt citar an en Brumell, an en Fouquieres y en Baudelaire.

Es que aquí tothom parla d'esma?

Perquè, si es aixís, no'ns burlarem d'en Batlle.

En Marial donarà demà una conferencia davant dels seus electors.

En Marial tractarà de l'Administració municipal.

Un que ja's posa l'àrnica.

Sembla que'l Govern està decidit a suprimir la càtedra de Literatura Catalana.

Ho sentiriem per Catalunya.

Y particularment per don Teodoro Baró, que es qui més la necessitava.

L'ESQUELLA
DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:
Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:

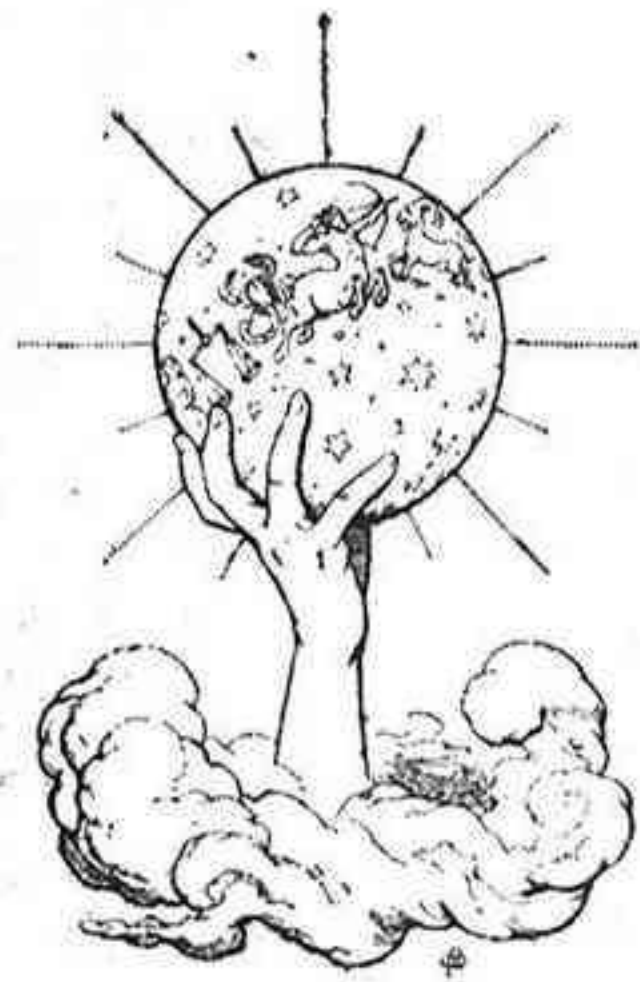
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:

Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Muy pronto se pondrá á la venta el popularísimo Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1911

EL AÑO EN LA MANO

Entre un sinnúmero de conocimientos, curiosidades, inventos, historia, etc., publicará

16 CUADROS DE GOYA

impresos á dos tintas sobre magnífico papel estucado. Los compradores de

EL AÑO EN LA MANO

tendrán opción á importantes regalos y participación en un billete entero de la

LOTERÍA DE NAVIDAD

EL AÑO EN LA MANO se venderá, como siempre:

Encuadernado en cartoné, á	Ptas. 1'50
» en lujo, tapas oro y relieve, á	» 2

EL NUEVO TENORIO Drama de los señores

J. M.ª BARTRINA y ROSENDO ARÚS

Ptas. 2

Demà dissabte

número extraordinari de

LA CAMPANA DE GRACIA

DEDICAT A LA

FESTA DELS MORTS

8 planes

10 centims

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL GRAN MORT DE L'ANY

Si que pesa poc...
Es clar, com que es vuida...